Cyfarfod Partneriaeth yr AHNE
Dydd Gwener 14 Hydref 2022
am 10:00
Hwb Cymunedol, Coleg Llysfasi.

Yn Bresennol

Aelodau Partneriaeth yr AHNE
Y Cynghorydd Win Mullen-James CSDd
Cadeirydd y Cydbwyllgor

Y Cynghorydd Alan James CSDd
Y Cynghorydd Martyn Hogg CSDd
Y Cynghorydd David Healey CSFf

Cadeirydd y Bartneriaeth
Andrew Worthington OBE

Cynrychiolwyr Buddion Gwledig
Dr Christine Evans, Roger Cragg

Cynrychiolydd Buddion Tirwedd
Michael Skuse

Cynrychiolydd Buddion Trefol
Ian Papworth

Cynrychiolydd yr Amgylchedd Naturiol
Les Starling

Cynrychiolwyr Rheoli Tir
Sandy Archdale, Rhian Pierce

Cynrychiolydd Hamdden a Hawliau Tramwy
John Roberts

Cynrychiolydd Buddion Unigol
David Davies

AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

Howard Sutcliffe Swyddog yr AHNE
David Shiel Rheolwr Ardal yr AHNE
Karen Weaver Cydlynydd yr AHNE
Rachel Jones Uwch Geidwad y Gogledd yr AHNE
Hannah Arndt Swyddog Mynediad a Hamdden
Graham Berry Swyddog Rhostir
Rhun Jones Uwch Geidwad y De'r AHNE
Tom Johnstone Swyddog Newid Hinsawdd, Isadeiledd Gwyrdd a Dalgylchoedd yr AHNE

Cynrychiolwyr Cyngor Sir y Fflint
Derrick Charlton Swyddog Hawliau Tramwy

Cynrychiolwyr Cyngor Sir Ddinbych
Huw Rees
Rheolwr Gwasanaethau Cefn Gwlad a Threftadaeth

Cynrychiolydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Mike Bather Safle Treftadaeth y Byd (WHS)

Cyflwynwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan:
Y Cynghorydd Anthony Wedlock (CBSW), y Cynghorydd David Hughes (CSFf), y Cynghorydd Hugh Jones (CBSW)
Y Cynghorydd Jonathon Harland (CSDd), Fiona Gale, Carole Rothwell, Del Roberts Jones, Ceri Lloyd, Alun Price, Huw Morgan, Rajan Madhok, Tom Woodall, Kate Thomson.

1. Croeso ac Ymddiheuriadau

Estynnodd y Cadeirydd groeso i'r aelodau newydd y Cynghorydd Win Mullen-James, y Cynghorydd Alan James, y Cynghorydd Martyn Hogg, y Cynghorydd David Healey, Derrick Charlton, Mike Bather i'r cyfarfod. Cyflwynodd yr Aelodau eu hunain o amgylch y bwrdd.

2. Cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ddydd Gwener 20 Mai 2022

Ychwanegu David Davies at restr presenoldeb yn y cyfarfod.

Materion yn codi

Cynllun Rheoli'r AHNE

Adroddodd Rheolwr Ardal yr AHNE David Shiel, bod y cynllun ar ffurf drafft ac y byddai'n cael ei gyflwyno i Gyfarfod y Cyd-bwyllgor fis nesaf.

Cynllun Hamdden yr AHNE

Roedd rhagor o gyllid wedi'i gymeradwyo, a byddai gwaith pellach yn cael ei gyflawni yn rhan Ogleddol yr AHNE. Roedd y Swyddog Mynediad a Hamdden, Hannah Arndt yn gweithio ar y Cynllun. Trafododd yr Aelodau'r tagfeydd ar hyd y ffordd tuag at Pen Barras, ac eglurodd David Shiel y bu rhywfaint o welliant dros yr haf. Roedd system rwystrau newydd wedi'i osod gan Gyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn y maes parcio yn y gwaelod, a hyd yma, roedd yn llwyddiannus.

Rhaeadr y Bedol

Trafododd yr Aelodau'r materion parcio parhaus yn Rhaeadr y Bedol, a'r llinellau melyn sydd wedi'u peintio yn awr. Ond, roedd ymwelwyr yn eu hanwybyddu gan fwyaf. Eglurodd David Shiel bod y materion wedi'u codi gyda CSDd a'r Gwasanaethau Stryd, ac y byddai Tîm yr AHNE yn cynorthwyo cymaint â phosibl dros fisoedd y gaeaf, ond, byddai capasiti staffio yn gwneud gwahaniaeth sylweddol. Roedd dau swyddog wedi'u cyflogi gan CSDd ar benwythnosau ar gyfer materion gorfodi, ond roedd y ddau wedi'u lleoli ym Mhrestatyn.
Eglurodd y Cynghorydd Win Mullen-James y byddai cyfarfod yn cael ei gynnal i ystyried parcio, gorfodi a'r holl gostau cysylltiol.

2b Cofnodion Prosiect Ein Tirlun Darluniadwy

Eglurodd David Shiel bod y Swyddog Prosiect, Kate Thomson, wedi symud ymlaen i rôl arall gyda Gwasanaethau Treftadaeth CSDd, ond, roedd yn parhau i weithio ar y prosiect ddeuddydd yr wythnos. Byddai Hannah Marubbi yn derbyn rôl y Swyddog Prosiect yn y Flwyddyn Newydd.
Roedd gwaith atgyfnerthu yn cael ei gyflawni yng Nghastell Dinas Brân ar hyn o bryd.
Cytunwyd bod Kate a'r Tîm wedi cyflawni gwelliannau gwych.

Cam Gweithredu

Anfon neges o ddiolch ar ran y Bartneriaeth i Kate Thomson.

Cytunwyd bod y cofnodion yn gofnod cywir o'r cyfarfod.

3. Trosolwg o'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE)

Cafwyd cyflwyniad PowerPoint gan Swyddog yr AHNE, Howard Sutcliffe. (gweler ynghlwm). Roedd yn rhoi trosolwg o'r AHNE gan gynnwys y Cytiau Bugail ym Mhen Barras, y Prosiect Pori ar Fryniau Prestatyn, y maes parcio newydd yn Graig Fawr, Safle Treftadaeth y Byd, cynlluniau'r Grid Cenedlaethol a Rhwydweithiau Scottish Power.

Codwyd pryderon o ran cyfleusterau toiled yn cael eu cau dros y blynyddoedd diwethaf, a phwysigrwydd da byw yn yr AHNE.

Rheoli Rhostiroedd yr AHNE
Eglurodd Swyddog Rhostir, Graham Berry, bod Ceidwaid ar y safle yn rheolaidd i ddiffodd tanau dros yr haf, ac roeddent yn ffodus iawn na chafwyd unrhyw danau mawr.

Prosiect Pori ar Fryniau Prestatyn
Eglurodd Uwch Geidwad y Gogledd yr AHNE, Rachel Jones, y byddai'r stoc yn cael ei ddarparu gan ffermwr lleol. Codwyd pryderon am gŵn yn poeni anifeiliaid, ac eglurodd Rachel fod cŵn yn poeni anifeiliaid wedi'i ystyried a bod ardaloedd penodol wedi'u cynnig ar gyfer cerddwyr cŵn i adael eu cŵn oddi ar eu tennyn.

Baddondy Rhufeinig Prestatyn
Nodwyd nad yw'r Baddondy o fewn ffiniau'r AHNE. Eglurodd Howard bod y safle yn agos iawn at y ffin ac yn eiconig a phwysig.
Roedd Cronfa Datblygu Cynaliadwy (CDC) wedi cyfrannu at y prosiect.

Hawliau Tramwy
Nodwyd nad oedd Mynediad Cyhoeddus yn cael ei gynnwys yn y cyflwyniad, a nodwyd bod cryn dipyn o waith i'w wneud o ran Hawliau Tramwy.

Wrth grynhoi nododd y Cadeirydd mai adnoddau oedd y broblem gyda'r materion a godwyd, a gyda statws Parc Cenedlaethol byddai mwy o gyllid ar gael i fynd i'r afael â'r materion hyn.

4. Adolygu Aelodaeth Gweithgor yr AHNE

Gweithgorau'r AHNE
1. Y Gronfa Datblygu Cynaliadwy (CDC)
2. Hamdden, Iechyd a Lles
3. Cymeriad Tirwedd a'r Amgylchedd Adeiledig
4. Treftadaeth, Diwylliant a Chymunedau
5. Twristiaeth Gynaliadwy ac Ymgysylltu Busnes
6. Amgylchedd Naturiol a Rheoli Tir

Rhoddodd Howard Sutcliffe, Swyddog yr AHNE ddiweddariad ar lafar yn egluro bod y gweithgorau cyfredol yn addas ar gyfer y Cynllun Rheoli blaenorol, ond, byddai'r Cynllun Rheoli newydd ychydig yn wahanol a byddai'n cynnwys newid hinsawdd, adfer natur, economi wledig (yn dilyn Brexit).

4a Grŵp Twristiaeth Gynaliadwy ac Ymgysylltu Busnes
Eglurodd Howard bod yr AHNE yn cyfrannu at Grŵp Twristiaeth CSDd, Grŵp Twristiaeth Bryniau Clwyd, ac er mwyn osgoi dyblygu cyfarfodydd cynigodd bod Grŵp Twristiaeth Bryniau Clwyd yn adrodd yn ôl i'r Bartneriaeth.

4b Amgylchedd Naturiol a Rheoli Tir
Roedd yr AHNE yn cyfrannu at y Grŵp Bionet a chynigodd Howard bod y Grŵp Bionet yn adrodd yn ôl i'r bartneriaeth, i osgoi dyblygu.

Cynigwyd y dylid trefnu Gweithgor 'Newid Hinsawdd ac Adfer Natur'.
Cynigwyd bod grŵp yn cael ei drefnu gyda phobl sy'n byw a gweithio yn yr AHNE.

I grynhoi gofynnodd y Cadeirydd i'r aelodau ystyried a oeddent yn cytuno i adolygu'r grwpiau a gofyn i Swyddogion yr AHNE baratoi dogfen i'w dosbarthu i'r aelodau.
Cam Gweithredu
- Y byddai'r holl Weithgorau yn cael eu hadolygu a pharatoi dogfen i'w hanfon at yr holl aelodau.
- Cyflwyno'r holl ymatebion i'r Cadeirydd.

5. Menter Gwella Tirwedd AHNE
Darparodd David Shiel gyflwyniad PowerPoint; yn egluro bod y cyllid y mae'r Grid Cenedlaethol yn ei roi i'r AHNE a Pharciau Cenedlaethol ar gyfer gwaith o dan y ddaear. Gellir cwblhau uchafswm o dri phrosiect ar unrhyw adeg, gyda chyllideb o £200mil ar gyfer pob prosiect.

Howard oedd y cynrychiolydd ar Fwrdd y Grid Cenedlaethol ar gyfer pob AHNE yng Nghymru,

Adfer grug yn Llantysilio
Mae hadau grug wedi'u plannu yn yr ardaloedd a ddifrodwyd yn sylweddol ac roedd adferiad natur wedi bod yn dda mewn rhai lleoedd.

Ymylon Ffyrdd
Roedd gan CSDd bolisi ar gyfer ymylon, ac roeddent yn cael eu rheoli gan Dîm Bioamrywiaeth CSDd, Gwasanaethau Stryd a'r cymunedau lleol. Nodwyd weithiau nad oedd perchnogion preifat yn cydymffurfio â pholisi CSDd.
Cytunwyd bod torri gwair yn broblem fawr ar gyfer yr awdurdodau.

Prosiect y Gylfinir
Dywedodd Rhian Pierce ei bod yn gweithio gyda'r RSPB yn rhan amser a chodi pryderon y gallai'r cloddiau greu coridor ar gyfer llwynogod, a allai beri problem ar gyfer y gylfinir sy'n nythu. Eglurodd David fod yr AHNE wedi targedu dirywiad y gylfinir a bod tîm yr AHNE yn aelodau o 'brosiect Curlew Cymru' i ymateb i'r dirywiad. Roedd yr AHNE wedi datblygu perthnasoedd da gyda ffermwyr a pherchnogion tir, ac roedd cryn dipyn o waith yn cael ei gwblhau. Hoffai'r AHNE ategu at y gwaith hwn.

Dyffryn y Morwynion
Croesawyd gwaith sy'n cael ei gyflawni mewn ardaloedd llai adnabyddus o'r AHNE.

I grynhoi, nododd y Cadeirydd bod yr AHNE wedi derbyn pum grant, a oedd yn broses anodd iawn, a llongyfarchodd y Tîm am eu cyflawniad, ac ychwanegu bod y gyllideb sylfaenol yr oedd yr AHNE yn ei dderbyn yn isel iawn a bod cyllid ac adnoddau yr oedd y Tîm wedi'u sicrhau yn anhygoel.

6. Y Wybodaeth Ddiweddaraf gan Swyddog yr AHNE
Eglurodd Swyddog yr AHNE bod yr AHNE yn gobeithio ailddechrau'r cyfarfodydd wyneb yn wyneb, ond byddai'n rhaid cynnal Cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor ar-lein, a oedd yn siomedig.

Aelodaeth y Bartneriaeth
Roedd yr Archeolegydd, Fiona Gale wedi cytuno i ymuno â'r Bartneriaeth yn ddiweddar.

Penodiadau i'r AHNE
Roedd cyn aelod y Bartneriaeth, Huw Morgan wedi'i benodi gan yr AHNE fel Swyddog Tirwedd a Ffermio. Byddai Swyddog Ymgysylltu yn cael ei benodi'n fuan.

Cyhoeddiad Gwarchod y Dirwedd ac Adfer Byd Natur mewn Hinsawdd sy'n Newid
Roedd y cyhoeddiad wedi'i enwebu ar gyfer gwobr gan Sefydliad Tirwedd, a bydd yr enillydd yn cael ei gyhoeddi ddiwedd y mis.

Prosiect Isadeiledd Gwyrdd Llangollen
Roedd y llyfryn wedi'i gyhoeddi'n awr.

Offer a Chludiant Di-danwydd Ffosil
Roedd digwyddiad Datblygiad Proffesiynol Parhaus (DPP) wedi'i gynnal yn ddiweddar yng Nghastell y Waun gyda phresenoldeb da.

Prosiect Ffotograffiaeth Pwynt Penodol
Roedd camerâu wedi'u gosod yn Loggerheads, Prestatyn, Pontcysyllte.

Swyddog Newid Hinsawdd, Isadeiledd Gwyrdd a Dalgylchoedd yr AHNE
Byddai Tom Johnstone yn gadael yr AHNE yn fuan i ddechrau gweithio gyda Pharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog. Nododd Howard bod Tom wedi cyflawni llawer yn y deuddeg mis y bu'n gweithio gyda'r AHNE, a diolchodd iddo am ei waith caled a dymuno'n dda iddo ar gyfer y dyfodol.

6a Parc Cenedlaethol ar gyfer Gogledd Ddwyrain Cymru
Nododd Swyddog yr AHNE bod Leslie Griffiths AS wedi'i phenodi fel Gweinidog yr Amgylchedd.

DRAFT

Roedd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) wedi penodi Tîm i symud y prosiect yn ei flaen yn ddiweddar. Byddai gwahoddiad i gynrychiolwyr CNC i fynychu Cyfarfod nesaf y Bartneriaeth i gyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf am y prosiect. Pwysleisiwyd y pwysigrwydd bod yr AHNE yn cyfranogi yn y broses gyfan, ynghyd ag ymgysylltu gyda pherchnogion tir a ffermwyr.
Eglurwyd bod CSDd yn cynhyrchu strategaeth ac na gynhaliwyd ymgynghoriadau hyd yma.
Eglurodd y Cadeirydd bod CNC yn arwain y prosiect ac y byddai'r AHNE yn cynorthwyo gyda'r broses. Ni chafwyd unrhyw ymgynghoriadau ffurfiol hyd yma ond byddai'r gymuned ffermio yn cael lle blaenllaw mewn unrhyw sgyrsiau ac ystyriaethau.

Cam Gweithredu

- Gwahodd cynrychiolwyr CNC i gyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf yn y cyfarfod nesaf.

6b Gwobr AHNE ar gyfer 2022

Cynigodd Swyddog yr AHNE bod y wobr ar gyfer eleni yn cael ei roi i aelod triw y Bartneriaeth, Dr Christine Evans. Eglurodd mai Christine oedd Cadeirydd Gweithgor Treftadaeth, Diwylliant a Chymunedau, ac roedd yn gwneud pob ymdrech i fynychu cyfarfodydd ac ymweliadau safle ac weithiau'n defnyddio'r sgwter symudedd. Roedd hefyd yn Ymddiriedolwr ar gyfer Cyfeillion Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy.
Roedd Christine wedi dod â bywyd i bentref Llanarmon yn Iâl, drwy'r dafarn gymunedol, y Raven, ac yn gwirfoddoli yn y siop gymunedol. Mae'r AHNE wir wedi gwerthfawrogi brwdfrydedd a pharodrwydd Christine i helpu mewn unrhyw ffordd.

Cam Gweithredu

- Cytunwyd yn unfrydol y dylid cyflwyno Gwobr AHNE 2022 i Dr Christine Evans.

Unrhyw Fater Arall

Ni chodwyd unrhyw fater arall.

7. Crynhoi'r Cyfarfod gan y Cadeirydd

I grynhoi, dywedodd y Cadeirydd y byddai materion parcio yn cael eu hystyried, ynghyd ag adolygiadau o'r Gweithgorau, gydag adroddiadau yn cael eu dosbarthu.
Roedd prosiect LEI yn enghraifft berffaith o gyllid yn cael ei gadarnhau ar gyfer y gwasanaeth.
Roedd y canllawiau cyhoeddi yr oedd Tom wedi'u cwblhau yn rhagorol.
Gobeithiwyd y byddai'r AHNE a Phartneriaeth yr AHNE yn cyfranogi'n llawn ar gyfer statws Parc Cenedlaethol.
Llongyfarchodd Dr Christine Evans am dderbyn gwobr yr AHNE.

8. Dyddiadau Cyfarfodydd y Dyfodol

Cyfarfod Partneriaeth yr AHNE	Dydd Gwener 3 Chwefror	2023	10:00	I'w benderfynu
Cyfarfod Cyd-bwyllgor yr AHNE	Dydd Gwener 10 Tachwedd	2022	10:00	Ar-lein
Fforwm yr AHNE	Dydd Mercher 23 Tachwedd	2022	18:30	Coleg Cambria Hwb Gymunedol
Cyd-bwyllgor AHNE	Dydd Gwener 17 Mawrth	2023	10:00	I'w benderfynu
Cyfarfod Partneriaeth yr AHNE	Dydd Gwener 19 Mai	2023	10:00	I'w benderfynu

DRAFT